

Poznámky ke kariéernímu systému učitelů

Od ledna 2004 vstoupí v platnost zařazování učitelů do šestnáctitřídního tarifního systému. Podle dostupných informací (viz např. UN č. 34 ze 7. 10. 2003) považuji zařazování učitelů do jednotlivých tříd za nepříliš vhodné a jasné. Možná, že upřesnění bude obsahovat zákon o pedagogických pracovnících, případně navazující vyhláška. Protože jsme se školskou problematikou obecně a kariéerním růstem učitelů zvláště v rámci Jednoty českých matematiků a fyziků zabývali, předkládám k posouzení některé návrhy.

- **Absolvent univerzitního studia** by měl opouštět školu perfektně vzdělán zejména v odborné oblasti (např. by měl znát dobře fyziku). Nesdílím názory, které se často objevují v pedagogickém tisku, že absolventi jsou dobře (někdy prý až moc) vzděláni v předmětech své odbornosti, ale chybí jim pedagogické dovednosti apod. Této problematice se zde nebudu více věnovat.
- **Začínající učitelé** nastoupí do školy po absolvování příslušného akreditovaného studia na univerzitě (většinou s titulem Mgr.) a budou zařazeni do 11. platové třídy. Nejdříve po roce praxe na škole by tito učitelé skládali **akreditační zkoušku** (nebo též zkoušku pedagogické způsobilosti). Tato zkouška by byla hlavně „v režii školské správy“ (zástupci OŠMT KrÚ, ČŠI, ředitelství školy), přičemž účast pracovníků univerzit v akreditační komisi by byla samozřejmě možná. Těžiště zkoušky by mohlo být v pedagogicko-didaktických a psychologických disciplínách. Mezi požadavky by měla být též znalost historického vývoje školství na našem území, přehled školských soustav ve světě, znalost školských předpisů apod. Složením této zkoušky by mohl získat učitel tzv. „definitivu“ a postoupit do vyšší, např. 12. platové třídy.
- **1. atestace** (z jednoho nebo z obou oborů) by mohla být povinná (nebo dobrovolná) a přihlásit k ní by se mohli např. po pěti letech jen ti učitelé, kteří složili akreditační zkoušku. Cesty k získání 1. atestace by mohly být různé: získání akademického titulu doktor, rozšiřující studium, výrazná publikační a metodická činnost, podíl na tvorbě vzdělávacích programů, výrazné úspěchy ve vedení olympiád apod. K žádosti o zařazení do atestačního řízení by uchazeč předkládal strukturovaný životopis, přehled svých aktivit, potvrzení o absolvování seminářů apod. Atestační řízení by mohlo být završeno přednáškou před komisí. Členové komise by byli pracovníci VŠ vzdělávající učitele, odborníci z praxe (výborní učitelé, ...). Učitelé s 1. atestací by mohli postoupit např. do 13. platové třídy a mohli by vykonávat některé činnosti (mohli by být předsedy předmětových komisí, mohli by se hlásit do konkurzů na místa ředitelů apod.).
- **2. atestace** by se týkala jen velmi malého množství učitelů a požadavky na její složení by byly velmi náročné: např. absolvování doktorského studia a získání titulu Ph.D. Učitelé s 2. atestací by postoupili do 14. třídy, mohli by mít snížený úvazek, aby se mohli více věnovat svému oboru, ale i spolupráci s ostatními učiteli např. v rámci předmětové komise apod. Postup do 14. třídy by však nebylo vhodné podmiňovat pouze podílem na „přípravě učebních programů na mezinárodní úrovni“ (viz citovaný článek v UN).

Ve svých stručných poznámkách jsem se nevěnoval specializačním příplatkům a dalším důležitým změnám. Chtěl jsem jen zdůraznit, že zařazování učitelů do jednotlivých platových tříd a vůbec celý kariéerní systém by měl být více propracovaný a měl by, pokud možno, **omezit subjektivní faktory při potřebném a motivujícím zařazování učitelů do jednotlivých tříd**. Možná, že sděluji své návrhy pozdě, ale snad i případně připravený systém lze postupně měnit.